

Nr 129.

Af herr **Nilson** i Örebro, om anslag till en tillfällig inkomstförbättring för personalen vid lots- och fyrinrättningarna.

Lotsverkets personalförening har till Kungl. Maj:t ingifvit underdånig framställning om beredande af tillfällig förbättring af lots- och fyrpersonalens inkomster från och med innevarande år och intill dess under utarbetande varande löneroglering blefve genomförd.

Öfver denna framställning har lotsstyrelsen i anledning af nådig remiss afgifvit underdånigt yttrande, hvilket yttrande jag tillåter mig att såsom bilaga låta åtfölja denna motion.

Af kungl. lotsstyrelsens yttrande framgår att kungl. styrelsen anser det vara behöfligt att en del af lotsverkets samt fyrinrättningarnas personal beredes en tillfällig inkomstförbättring att utgå efter vissa af kungl. styrelsen angifna grunder. Härför kräfves emellertid ett belopp af 60,200 kronor och kungl. styrelsen saknar härför erforderlig medeltillgång. I följd häraf har lotsstyrelsen hos Kungl. Maj:t hemställt om höjning af fyr- och båkafgiften med 1 öre pr ton, hvarigenom medel skulle inflyta tillräckligt för att tillgodose ej mindre den förordade inkomstförbättringen än äfven andra lotsverkets behof. Öfver denna lotsstyrelsens framställning har Kungl. Maj:t genom nådig remiss anbefallt kommerskollegium att afgifva yttrande. Yttrandet är ej ännu till Kungl. Maj:t inkommet.

Lotsverket intar i så motto en lika ställning med försäkringsinspektionen, bankinspektionen och patent- och registreringsverket, att dess inkomster härflyta från viss näringsgren. Men i olikhet med hvad fallet är med nyss nämnda ämbetsverk regleras såväl verkets styrelses som den verket underlydande personalens löneförmåner af Kungl. Maj:t utan Riksdagens medverkan. Lämpligheten af en sådan tingens ordning må väl på goda grunder kunna ifrågasättas. Det spörsmålet är nu emellertid af annan motionär underställt Riksdagens pröfning, hvarför jag ej anser nödigt att ingå på detsamma.

Visserligen äger Kungl. Maj:t rätt att genom höjning bereda verket nödiga medel för att kunna åstadkomma den ifrågasatta till-

fälliga inkomstförbättringen, men då Kungl. Maj:t härom ej ännu varit i tillfälle att fatta beslut och man alltså sväfvat i ovisshet om i hvilken riktning Kungl. Maj:ts beslut kan komma att gå, har jag ansett mig böra göra framställning till Riksdagen i ärendet för att härigenom hålla möjligheten till inkomstförbättring öppen.

Kungl. Maj:t har år 1907 på kungl. lotsstyrelsens förslag fastställt reglering af till styrelsen utgående löneförmåner, hvarigenom dess lönestat från 1 januari 1908 höjdes från 78,000 kronor till 104,000 kronor. Förslag till löner reglering för lots- och fyrpersonalen lär vara under utarbetande, men den kan sannolikt ej genomföras med anlitande allenast af lotsverkets egen medelstillgång utan en viss förhöjning af fyr- och båkafgifterna. Den vägen torde ej vara inbjudande att beträda. Beträdas ej den vägen, så måste frågan om lotsverkets ställning inom statsförvaltningen komma upp i hela sin omfattning. Att döma af det spörsmålets tidigare handläggning inom Riksdagen synes dess lösning ingalunda vara lätt. Det har vid sådant förhållande syns mig att de i ekonomiskt afseende svagast ställda af den plikttrogna personal på hvilkens plikttrohet, mod, sinnesnärvaro och själfupoffring sjöfartens säkerhet i hög grad beror dock ej behöfde vänta med att erhålla någon löneförbättring, intill dess frågan i sin helhet vore klarerad. Det gäller här till viss omfattning en personal, hvars arbete är af den art, att lifvet upprepade gånger kan vara den insats, som göres i och för tjänstens fullgörande.

De grunder, hvarefter kungl. lotsstyrelsen föreslagit att den ifrågasatta tillfälliga inkomstförbättringen skulle utgå, synas mig tillämpliga. Dock kan jag ej begära Riksdagens medverkan till att löneförbättringen måtte utgå redan från innevarande år.

I anslutning till hvad jag sålunda anfört och under åberopande af kungl. lotsstyrelsens i ärendet afgifna yttrande får jag härmed vördsam samt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att för genomförande af en tillfällig inkomstförbättring för personalen vid lots- och fyrinrättningarna i hufvudsaklig öfverensstämmelse med kungl. lotsstyrelsens förslag af 28 december 1911 anslå ett belopp af 60,200 kronor.

Stockholm den 26 januari 1912.

E. A. Nilson.

A/skrift.

Bilaga.

TILL KONUNGEN.

Uti en till Eders Kungl. Maj:t ingifven skrift hafva lotsförmannen Nils Friberg, mäterlotsen A. O. Hjalmar, förmästaren Robert A. Ahlgren, mäterlotsen Einar Blomqvist och fyrmästaren Carl G. Hagström å lotsverkets personalförenings vägnar i underdånighet anhållit, att Eders Kungl. Maj:t behagade bevilja lotsverkets personal en tillfällig effektiv förhöjning i inkomsterna att utgå från och med år 1912 intill dess under utarbetande varande löneroglering för verkets personal blefve genomförd.

Genom nådig remiss den 13 innevarande december har Eders Kungl. Maj:t anbefallt lotsstyrelsen att häröfver inkomma med underdånigt utlåtande, och får styrelsen i anledning häraf anföra följande.

Uti underdånig skrifvelse den 21 november 1902 afgaf lotsstyrelsen på grund af nådigt uppdrag förslag till grunder för löneroglering för personalen vid lots- och fyrinrättningarna, och blefvo dessa grunder af Eders Kungl. Maj:t godkända den 30 september 1904 att lända till efterrättelse från och med år 1905.

Vid angifvande af nämnda förslag anförde lotsstyrelsen i fråga om lotspersonalen att i sammanhang med förslag till nytt tjänstgöringsreglemente för lotsverket styrelsen torde få tillfälle att taga under ompröfning frågan om lotspenningarnas fördelning och ett sammanhang därmed erforderligt förslag till ny löneroglering för lotspersonalen samt i fråga om lönestaten för fyrpersonalen att lotsverkets inskränkta medeltillgångar nödgat styrelsen att till det nödvändigaste begränsa anslagskraven för denna personal.

Sedermera har för beredande af tillfällig hjälp åt de svagast aflönade af personalen vid lotsverket Eders Kungl. Maj:t i samband med den ärligen skeende fastställelsen af stat för lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna beviljat ökning i anslaget för tillfällig arfvodesförhöjning åt lotspersonalen samt särskilda lönetillskott åt fyrvaktare och fyrbiträden.

Med anlitande af anvisade medel för tillfällig arfvodesförhöjning, hvilken enligt staten må utgå till personal, som åtnjuter lotslott vid sådana platser, där dylik arfvodesförhöjning af styrelsen pröfvas vara för lotsningens behöriga uppehållande nödig, kan lotsstyrelsen för närvarande ordna sålunda, att en hvar af den lotslott åtnjutande personalen kommer upp till en årlig inkomst af minst 1,140 kronor.

Den kontanta aflöningen till den ordinarie personalen vid de fasta fyrarna utgår för närvarande med lön, tjänstgöringspenningar och ålderstillägg tillsammans utgörande

| | | | |
|--------------------------|-------------------------|-----|-------------------------|
| för fyrmästaren | lägst 1,300 å 1,400 kr. | och | högst 1,600 å 1,700 kr. |
| » fyrvaktare med uppbörd | » 1,020 kr. | » | » 1,170 kr. |
| » annan fyrvaktare | » 920 » | » | » 1,070 » |
| » fyrbiträde | » 800 » | » | » 950 » |

hvarjämte samtliga ordinarie fyrvaktare och fyrbiträden, på sätt ofvan nämnts, i afvaktan på löneroglering tilldelats lönetillskott hvardera af 100 kr.

Den fast anställda personalen å fyrskepp erhåller förutom här ofvan för den ordinarie personalen vid de fasta fyrarna angifna löneförmåner hyresbidrag af 300 kr.

för fyrmästare, 180 kr. för fyrvaktare och 150 kr. för fyrbiträde. Inkomstfyllnad till belopp af 100 å 220 kr. utgår till fyrvaktare, som aflagt maskinistexamen eller eljest är maskinkunnig och tjänstgör såsom maskinist å fyrskepp. Under månaderna december, januari och februari, såvida fyrskeppet icke är afrustadt, utgår å fyrskepp särskild dagaflöning till belopp af 1 kr. för fyrmästare, 75 öre för fyrvaktare och 50 öre för fyrbiträde. Personalen å fyrskepp åtnjuter därjämte portion ombord eller spisningspenningar.

Såsom motsvarighet till det åt personalen å fyrskepp utgående hyresbidrag erhåller den fast anställda personalen å de fasta fyrarna fri bostad samt bränsle och lyse undantagandes i fyra speciella fall, där hyresersättning utgår.

Till fyrpersonalen utbetalas särskild ersättning för mist- och annan signalering, hvarförutom ersättning i särskilda fall såsom för proviantering, för underhållande af förbindelse med fastlandet m. m. kan ifrågakomma.

Då det förslag till löneroglering för personalen vid lots- och fyrinrättningarna, som styrelsen har under utarbetande, samt förslag å kostnaderna för samma reglering äfvensom för det i samband härmed stående ordnandet af pensioneringen af samma personal ännu icke kunna framläggas, anser styrelsen önskvärdt att, i afvaktan på dessa förslags framläggande och genomförande, den fast anställda personalen vid lots- och fyrinrättningarna kunde beredas en tillfällig inkomstförhöjning att utgå i form af arfvode.

Beträffande lotspersonalen är såsom ofvan nämnts den nu anvisade tillfälliga arfvodesförhöjningen beräknad sålunda, att en hvar af den lotslott åtnjutande personalen må kunna beredas en årlig inkomst af minst 1,140 kronor. Den nu ifrågasatta förhöjningen torde böra beräknas och utgå i likhet med den tillfälliga arfvodesförhöjningen dock under iakttagande att den minsta årliga inkomsten för en hvar af den lotslott åtnjutande personalen må utgöra 1,300 kronor i stället för 1,140 kronor. Till bestridande af kostnaden för sålunda beräknad tillfällig inkomstförhöjning år 1912 åt lotspersonal skulle erfordras ett belopp af omkring 21,000 kronor.

Inkomstförhöjning åt fyrpersonalen torde lämpligast beredas genom tilldelande af tillfälliga aflöningsstillägg å 200 kronor till fyrmästare, hvilka sedan lönerogleringen 1904 ej kommit i åtnjutande af någon aflöningsförhöjning, samt å 100 kronor till fyrvaktare och fyrbiträden, hvilka såsom förut nämnts, redan kommit i åtnjutande af lönetillägg numera uppgående till 100 kronor, och skulle för sådant ändamål under år 1912 erfordras ett belopp af 39,200 kronor.

För bestridande af dessa kostnader, tillsammans 60,200 kronor, äro lotsverkets nuvarande medelstillgångar otillräckliga. I underdånig skrifvelse den 28 sistlidna november, med öfverlämnande af underdånigt förslag till stat för lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna för år 1912 har lotsstyrelsen anfört, att kostnaderna för reparation och underhåll af byggnader m. m. år 1912 beräknats till 105,000 kronor, men att i nämnda statsförslag endast uppförts det belopp, 30,000 kronor, som kunnat rymmas inom den i riksstaten för nämnda år beräknade slutsumman för lotsverket, 1,700,409 kronor, sedan öfriga behof blifvit tillgodosedda, samt att styrelsen därvid antagit, att återstående för reparation och underhåll af byggnader m. m. erforderliga kostnader, 75,000 kronor, skulle framdeles få hos Eders Kungl. Maj:t anmälas för att fyllas medelst öfverskott å inflytande fyr- och båkmedel. Utöfver fyllandet af redan nu beräknade brist af 75,000 kronor måste, då samtliga förslagsanslag för lotsverket sedan många år tillbaka beräknas ytterst knappt, oförutsedda utgiftsposter utöfver det i staten till slutsummans utjämnande upptagna belopp, alltid ifrågakomma, och då

all utveckling af lotsverkets säkerhetsanstalter under kommande år icke alldeles kan uteslutas, eventuel återstod af öfverskott å fyr- och båkmedel oafkortad för dessa ändamål reserveras. Lotsstyrelsen måste af här angifna skäl bestämdt afråda att ifrågakända inkomstförhöjning anvisas att utgå af lotsverkets nuvarande medels tillgångar.

Kostnaderna för den ifrågakända provisoriska inkomstförhöjningen, kronor 60,200, skulle kunna täckas genom en höjning af fyr- och båkafgiften med ett öre per ton. Fyr- och båkafgiften erlägges sedan år 1895 af fartyg, som ankomma från eller afgå till utrikes ort. Huru fyr- och båkafgiften under åren 1895—1909 ställt sig med hänsyn till de under nämnda år från utrikes ort till Sverige ankomna och därifrån till utlandet afgångna såväl lastade som barlastade svenska och främmande fartyg (enligt tullverkets uppgifter i kommerskollegii sjöfartsstatistik) framgår af följande öfversikt.

| År. | Fartygets dräktighet i ton. | Fyr-och båk- | Mot en ton |
|-----------|-----------------------------------|--------------------|----------------------------------|
| | | afgift. Kronor. | svarar unge- färligen öre. |
| 1895..... | 12,383,747 | 1,571,015 | 12,7 |
| 1896..... | 14,119,804 | 1,616,038 | 11,4 |
| 1897..... | 14,877,813 | 1,701,202 | 11,4 |
| 1898..... | 15,373,091 | 1,695,557 | 11,0 |
| 1899..... | 16,384,747 | 1,791,808 | 10,9 |
| 1900..... | 17,123,126 | 1,766,110 | 10,3 |
| 1901..... | 16,566,699 | 1,684,055 | 10,2 |
| 1902..... | 17,719,198 | 1,750,042 | 9,9 |
| 1903..... | 18,117,152 | 1,819,021 | 10,0 |
| 1904..... | 18,340,212 | 1,765,397 | 9,6 |
| 1905..... | 18,183,459 | 1,730,474 | 9,5 |
| 1906..... | 19,248,937 | 1,763,541 | 9,2 |
| 1907..... | 19,664,896 | 1,818,319 | 9,2 |
| 1908..... | 20,120,884 | 1,887,754 | 9,4 |
| 1909..... | 20,243,350 | 1,888,427 | 9,3 |

Därest Eders Kungl. Maj:t skulle besluta höjning af fyr- och båkafgiften och den härigenom uppkommande inkomsten icke kunde disponeras förr än år 1913 skulle det jämväl blifva nödvändigt att vidtaga särskilda åtgärder för bestridande af eventuella kostnader under år 1912 för den nu ifrågakända inkomstförhöjningen åt personal vid lotsverket. För sådant fall skulle lotsstyrelsen möjligen kunna från handels- och sjöfartsfonden erhålla en förstärkning å 60,200 kronor att återbetalas på sätt och under villkor som medgäfvos genom Eders Kungl. Maj:ts nädiga bref till lotsstyrelsen den 7 mars 1902.

Stockholm den 28 december 1911.

Knut Curman.

Axel Sjöberg.
Föredragande.

Vilhelm Linder.
Uno Grönvall.

Axel Hillfors.

Rätt afskrifvet intyga: *Axel Boman.* *Carl Roos.*